

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα: Παγκόσμια Διακυβέρνηση και Ασφάλεια

Δ. ΚΑΤΣΙΚΑΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής, dkatsikas@pspa.uoa.gr

ΜΑΘΗΜΑ: Οικονομικές Κρίσεις και Διεθνές Σύστημα
(e-class «Οικονομικές Κρίσεις και Διεθνές Σύστημα», PSPA184)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ: Εαρινό Εξάμηνο 2025-26

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Δευτέρα 16οο -19οο

1. Περιγραφή Μαθήματος

Η οικονομική ιστορία μας διδάσκει ότι οι οικονομικές κρίσεις είναι αναπόσπαστο στοιχείο του καπιταλιστικού συστήματος. Ιδιαίτερα η διεθνής οικονομική πραγματικότητα των τελευταίων τεσσάρων δεκαετιών, φανερώνει ότι οι οικονομικές κρίσεις εκδηλώνονται με όλο και μεγαλύτερη συχνότητα και ένταση, με όλο και πιο καταστρεπτικές συνέπειες για τις οικονομίες και τις κοινωνίες που τις υφίστανται. Σκοπός του μαθήματος είναι η διερεύνηση αυτής της τάσης, η οποία τείνει να εξελιχθεί σε κυρίαρχο χαρακτηριστικό του σύγχρονου καπιταλιστικού συστήματος.

Για αυτό τον λόγο, στο μάθημα θα εξεταστεί καταρχάς η έννοια της οικονομικής κρίσης, με στόχο την πληρέστερη κατανόηση των διαφορετικών πτυχών και χαρακτηριστικών που αυτή μπορεί να εμφανίσει. Ακολούθως, θα εξεταστούν μια σειρά από παράγοντες όπως, μεταξύ άλλων, η επικράτηση του συστήματος ελεύθερα κυμαινόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών, η απελευθέρωση των κινήσεων κεφαλαίου, η ανάπτυξη ενός παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος στη βάση της απελευθέρωσης και απορρύθμισης των χρηματοπιστωτικών αγορών, η αυξανόμενη σύνδεση και αλληλεξάρτηση των εθνικών οικονομιών και η ύπαρξη παγκόσμιων οικονομικών ανισορροπιών, με στόχο να αναλυθεί ο ρόλος τους και η ενδεχόμενη συμβολή τους στην εκδήλωση οικονομικών κρίσεων. Επίσης, θα συζητηθούν οι συνέπειες των οικονομικών κρίσεων όχι μόνο για τα ίδια τα κράτη που τις υφίστανται, αλλά και για το διεθνές οικονομικό σύστημα, με έμφαση στις διεθνείς οικονομικές αλλά και γεωοικονομικές ισορροπίες, καθώς και στη διαμόρφωση μηχανισμών διαχείρισης και επίλυσης οικονομικών κρίσεων, στο πλαίσιο της παγκόσμιας οικονομικής διακυβέρνησης.

Η θεωρητική αυτή προσέγγιση θα πλαισιωθεί με την εις βάθος ανάλυση μιας σειράς σημαντικών διεθνών οικονομικών κρίσεων των τελευταίων δεκαετιών, έτσι ώστε οι φοιτητές να αποκτήσουν μια πιο απτή, συγκεκριμένη και εμπειρικά τεκμηριωμένη εικόνα της εκδήλωσης, εξέλιξης και συνεπειών μιας οικονομικής κρίσης στα πλαίσια του σύγχρονου παγκόσμιου οικονομικού συστήματος.

Το μάθημα αποσκοπεί:

- Στην ανάλυση και κατανόηση του φαινομένου των οικονομικών κρίσεων.
- Στην ανάδειξη των παραγόντων που συμβάλλουν στην εκδήλωση διεθνών οικονομικών κρίσεων.
- Στην ανάδειξη των δυσκολιών διαχείρισης των διεθνών οικονομικών κρίσεων.
- Στην περιγραφή και ανάλυση σημαντικών οικονομικών κρίσεων των τελευταίων δεκαετιών.
- Στην ανάδειξη των επιπτώσεων των οικονομικών κρίσεων στο διεθνές σύστημα.

2. Μαθησιακά Αποτελέσματα

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- Διακρίνει διαφορετικούς τύπους οικονομικών κρίσεων.
- Κατανοεί καλύτερα τους λόγους εκδήλωσης των διεθνών οικονομικών κρίσεων.
- Εντοπίζει τους κύριους δρώντες σε μια διεθνή οικονομική κρίση και να αναλύει τον ρόλο που διαδραματίζουν στην προσπάθεια διαχείρισης της.
- Διαβάζει και να κατανοεί διεθνείς εκθέσεις, άρθρα και αναλύσεις που αφορούν την εξέλιξη οικονομικών κρίσεων.
- Διαβάζει με μεγαλύτερη άνεση και εξοικείωση επιστημονικά άρθρα και εκθέσεις στην αγγλική γλώσσα για θέματα οικονομικών κρίσεων.

3. Πρόγραμμα Διαλέξεων

Πρώτο Μέρος - Εισαγωγή, Βασικές Έννοιες και Θεωρητικές Προσεγγίσεις
Περιεχόμενο και Οργάνωση του Μαθήματος. Εισαγωγή.
Τύποι οικονομικών κρίσεων
Αναζητώντας τις αιτίες των οικονομικών κρίσεων (I): Ο ρόλος των αγορών
Αναζητώντας τις αιτίες των οικονομικών κρίσεων (II): Η πολιτική/ ρύθμιση και εποπτεία
Μετάδοση των οικονομικών κρίσεων στο διεθνές οικονομικό σύστημα
Η διαχείριση των διεθνών οικονομικών κρίσεων
Δεύτερο Μέρος – Μελέτες περίπτωσης
Η κρίση χρέους της Λατινικής Αμερικής

Η κρίση της Νοτιοανατολικής Ασίας
Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση
Η κρίση χρέους της Ευρωζώνης
Οικονομικές κρίσεις και Διεθνές Σύστημα: Γεωοικονομικές επιπτώσεις